

Realizačný projekt Programu revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí Slovenskej republiky pre rok 2010 - správa o vyhodnotení realizácie projektu

Vláda Slovenskej republiky svojim uznesením č. 744 z 27. októbra 2010 schválila návrh Programu revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR (ďalej len PRK IMP) a súčasne schválila Realizačný projekt PRK IMP 2010 na zabezpečenie zníženia rizík povodní pre vybrané územia krajiny v jarných mesiacoch roku 2011. V bode B.1. citovaného uznesenia bolo uložené splnomocnencovi vlády pre územnú samosprávu, integrovaný manažment povodí a krajiny (ďalej len splnomocnenec) vypracovať a predložiť na rokovanie vlády SR správu o vyhodnotení realizácie realizačného projektu PRK IMP 2010 (ďalej len realizačný projekt PRK 2010). Realizačný projekt PRK 2010 vychádzal z časových a finančných možností záveru roka 2010 a pozostával z 24 štartovacích projektov. S praktickou realizáciou projektov sa začalo v jesenných mesiacoch roka 2010 a časový limit pre ich ukončenie bol stanovený na marec 2011.

Štartovacie projekty boli spracované a realizované v 23 obciach ležiacich v povodiach riek Ondava, Torysa, Hornád, Váh a Kysuca a zamerané boli na vybudovanie systému vodozádržných opatrení, ktoré prispievajú k zníženiu rizika lokálnych povodní. Určujúcim kritériom pre výber a zaradenie obcí do štartovacích projektov bola najmä ich skúsenosť s opakujúcou sa lokálnou povodňovou situáciou vo svojich katastroch a tiež so spracovaním projektov prevencie pred povodňami v súlade so zásadami integrovaného manažmentu ochrany vodných zdrojov, na ktorých realizáciu však obce doteraz nezískali dostatok finančných zdrojov. Na financovanie štartovacích projektov bolo vyčlenených 580 000 eur formou dotácie z rozpočtovej rezervy predsedníčky vlády SR.

1. Vyhodnotenie realizačného projektu PRK 2010

1.1. Kvantitatívne vyhodnotenie

V katastroch obcí zapojených do realizačného projektu PRK 2010 boli vyhotovené rôzne druhy opatrení, medzi nimi: 3 198 hrádzok rôzneho druhu (najčastejšie drevené, prekladané, kolové, garnisáže, ale aj kamenné a kombinované); 18 ochranných zemných násypov na zachytenie ornice a vody z polí; viac ako 313 odrážok na lesných cestách; 48 zasakávacích jám; 13 obnovených mokradí; 18 gabiónových hrádzok vrátane kamenných priepustných zásypov; 15 zemných hrádzok; vrbové záplety a koly; 3 drevené zachytávače nečistôt; 5 prahov; priečne rozrušovanie starých lesných ciest a zväžnic, ale napríklad aj prečistenie zarastených rigolov, sadenie stromčekov a zatrávenie plôch.

Z predložených záverečných správ vyplýva, že na realizácii prác sa zúčastnilo 341 pracovníkov, z toho 159 pracovných miest sa vytvorilo pre nezamestnaných, evidovaných na príslušných úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny. Do prác na realizácii opatrení sa vo viacerých lokalitách úspešne zapojili aj rómski spoluobčania. Všetky obce svoje projekty riadne zúčtovali, z 580 000 eur, ktoré boli na projekty vyčlenené obce nevyčerpali a do štátneho rozpočtu vrátili sumu 30 782,16 eur. Treba však zdôrazniť, že všetky záväzky obcí a zámery realizačného projektu boli dosiahnuté. Oproti pôvodnému zámeru vybudovať 130 500 m³ vodozádržných prvkov a systémov v poškodenej krajine skutočný objem vybudovaných vodozádržných zariadení rôzneho druhu predstavoval až 142 936 m³, čo je o takmer 10% viac vodozádržných opatrení, ako sa plánovalo za 95% využitia plánovaných finančných zdrojov na realizáciu projektov.

Priemerná mesačná odmena pracovníka zapojeného do projektu bola na pozícii majstra alebo koordinátora 680 eur a na pozícii robotníka zhruba 387 eur vrátane odvodov a zrážok. V rámci jednotlivých projektov bola váha jednotlivých nákladov nasledovná: zhruba 50% tvorili mzdové náklady a odmeny na pracovníkov zapojených do realizácie prác; materiál, tovary, zapožičanie strojov a zariadení – 30%; doprava a stravovanie – 11%. Ostatné náklady tvorili náklady na ošatenie, obutie, pracovné náradie a ochranné pomôcky pracovníkov, cestovné náklady a administratívne výdavky.

Na prelome júla a augusta 2011 sekretariát splnomocnenca dotazníkovou formou zmonitoroval účinnosti zrealizovaných opatrení aj počas intenzívnych júnových a júlových búrok tohto roku. V rámci uskutočneného monitoringu 5 obcí nahlásilo, že niekoľko hrádzok a vrbových zápletov bolo po silných privalových dažďoch poškodených alebo zničených, pričom bolo poškodených spolu 25 hrádzok a zničených 20 vrbových zápletov v týchto obciach, čo tvorí zhruba 1% celkového počtu hrádzok a ostatných zrealizovaných opatrení v rámci realizačného projektu. Obce vykonali opravu týchto opatrení priamo pri obhliadke alebo v krátkom čase po zistení poškodenia. Táto činnosť už spadá pod bežnú kontrolu a údržbu vybudovaných systémov pre udržiavanie ich funkčnosti a zabezpečenie ich prevádzkovania. V rámci monitoringu starostovia obcí tiež potvrdili, že vybudované opatrenia zadržali niekoľko tisíc m³ štrku, bahna, balvanov a vetiev v roklinách lesov a mimo obcí, bez realizácie týchto opatrení by sa však dostali až do obcí. Pre zlepšenie informovanosti obcí, úradov, zhotoviteľov, majiteľov pozemkov, ale aj verejnosti o požiadavkách na vyhotovenie, prevedenie, kontrolu a údržbu revitalizačných opatrení **spracuje sekretariát splnomocnenca po dohode s SVP, š.p., VV, š.p. a zástupcami príslušných inštitúcií *Katalóg revitalizačných opatrení***, ktorý bude obsahovať ich kategorizáciu, základný popis vyhotovenia a citáciu zákonnej úpravy pre návrh, prípravu a realizáciu daného opatrenia.

Obce vyhodnotili aj to, akým škodám a nákladom sa podarilo zabrániť už tohto roku vďaka existencii vodozádržných a protieróznych opatrení pri porovnateľných privalových dažďoch a úhrnoch zrážok aké boli v minulosti a tohto roku v mesiacoch jún a júl v ich katastroch. Obce potvrdili kvalifikovaným odhadom na základe opakujúcich sa skúseností, že súhrnný finančný efekt nákladov, ktoré teraz nemuseli vynakladať na likvidáciu škôd a povodňové záchranné práce (na hradení týchto nákladov sa významne podieľa aj štát) prevyšuje 500 000 eur, čo dosahuje takmer hodnotu vlozenej investície, pričom zrealizované opatrenia budú plniť svoju funkciu pri primeranej údržbe aj naďalej. **Investícia štátu sa tak pol roka od dokončenia vyhotovenia týchto opatrení hmatateľne vrátila vo finančnom vyjadrení, a to úsporou finančných prostriedkov, ktoré nebolo tento krát potrebné vynaložiť s množstvom synergických efektov.**

Komunity, zhotovitelia a pracovníci, ktorí sa zúčastnili realizačného projektu PRK 2010 sa stali významným zdrojom informácií a odovzdávania skúseností pre ďalšie obce a mestá a zhotoviteľov, ktorí vstupujú do Prvého realizačného projektu Programu revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR 2011 (1. RP PRK 2011). O tomto fakte svedčí vysoká účasť zástupcov obcí zaradených do 1. RP PRK 2011 na hodnotiacom stretnutí RP PRK 2010 v Hranovnici 6. apríla 2011, kde 23 obcí prezentovalo výsledky úvodného realizačného projektu PRK. V tejto súvislosti možno pozitívne hodnotiť význam štartovacích projektov, ktoré tvorili impulz a názorný príklad pre až 833 predstaviteľov obcí, ktorí sa uchádzali o zaradenie do tohto prvého realizačného projektu.

1.2. Kvalitatívne vyhodnotenie

Na území Slovenskej republiky sú evidované vodné toky o dĺžke 61 147 km, ktoré sú v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p., Štátnych lesov SR, Štátnych lesov TANAP a vojenských lesov. Takto rozsiahla sieť vodných tokov je náročná na údržbu, pričom výška nákladov na údržbu súvisí aj s mierou poškodenia krajiny v spádovej časti povodia, početnosťou povodňových situácií a požiadavkami na údržbu úprav vodných tokov. V doterajšom prístupe k prevencii pred povodňami sa zvyčajne dával dôraz na úpravy a zariadenia najmä na stálych vodných tokoch (líniového charakteru), len v menšej miere sa uplatňovali plošné protierózne a vodozádržné opatrenia v krajine mimo vodných tokov, ktoré majú veľký potenciál prispieť k znižovaniu nákladov na údržbu vodných tokov, ale aj zredukovať rozsah a formy škôd, ktoré vznikajú počas povodní. Správcovia a vlastníci leso-poľnohospodárskej a urbanizovanej krajiny môžu výrazne prispieť k znižovaniu povodňových rizík, ale aj rizík sucha a k znižovaniu vodnej erózie pôdy, ak pri využívaní svojich pozemkov na produkčné a ekonomické funkcie budú venovať pozornosť aj mimoprodukčným funkciám krajiny. Tento realizačný projekt priniesol inovačný prvok keď upriamil pozornosť na realizáciu plošných vodozádržných a protieróznych opatrení priamo v krajine. Tieto opatrenia boli pred niekoľkými desaťročiami bežnou súčasťou starostlivosti človeka o pôdu a krajinu, ale medzičasom sa vplyvom zmien hospodárenia s pôdou a v krajine dostali do úzadia.

Prostredníctvom 24 štartovacích projektov sa rozbehol PRK IMP, ktorý kladie dôraz na revitalizáciu a obnovu poškodenej krajiny. Názným spôsobom sa podarilo transformovať tézy obsiahnuté v programe do konkrétnej podoby realizáciou opatrení na znižovanie povodňových rizík v úvodných mesiacoch roku 2011 na vybraných územiach a lokalitách Slovenska. Jeden z projektov v rámci celej skupiny v obci Hranovnica mal aj výchovno-vzdelávací a spoločenský charakter, keďže na jeho realizácii participovali aj žiaci miestnej základnej školy a miestna komunita vrátane zástupcov rómskej národnostnej menšiny. Realizačný projekt vytvoril priestor na realizáciu pomerne jednoduchých a nenáročných prác v chotároch obcí, ktoré už dlhodobo očakávali opatrenia zo strany štátu v oblasti prevencie pred povodňami. Išlo o práce, ktoré mali charakter revitalizačný, rekultivačný, protierózny a vodozádržný a realizované boli najmä na: približovacích linkách, zväžniciach a zerodovaných lesných cestách; poľných cestách, lúkach a ornej pôde, roklinách, bezmenných suchých potokoch a drobných vodných tokoch. Práce boli realizované vždy so súhlasmi vlastníkov, prípadne užívateľov jednotlivých pozemkov. Podľa fotodokumentácie a charakterizácie vykonaných prác, ktoré boli súčasťou záverečných správ spracovaných obcami zúčastnenými na štartovacích projektoch vodozádržné opatrenia pozostávali z:

- budovania drevených hrádzok v roklinách, budovaní vrstevnicových zavodňovacích rýh
- odrážok na lesných cestách, rekultivácie starých zväžnic a približovacích liniek
- zasakávacích jám, zaceľovaní a prehrádzaní strží, vrbových zápletov a obnovovaní medzí
- budovaní prahov na drobných vodných tokoch v horných častiach toku
- revitalizovaní močiarov a vybudovaní priehradkových mokradí v miestach už neexistujúcich kanálov pozdĺž ciest s cieľom zachytenia a spomalenia odtoku vody.

Obce zapojené do realizačného projektu PRK 2010 zrealizovali celú škálu opatrení v poškodených častiach svojich katastrov, ktoré spomaľujú odtok dažďových vôd z územia alebo priamo vodu zadržávajú, znižujú vodnú eróziu pôdy a stabilizujú krajinu prostredníctvom týchto opatrení v mikroštruktúrach krajiny. Zrealizované opatrenia tak podporujú nasledovné revitalizačné funkcie ekosystému:

- a. zvyšujú vlhkosť pomery danej lokality v miestnej mierke a podporujú nástup pionierskej vegetácie, ktorá následne stabilizuje poškodenú časť krajiny

- b. vyvažujú rozdiely medzi extrémne suchými a extrémne vlhkými periódami v krajine v miestnej mierke, ktoré sa, žiaľ, v miernom klimatickom pásme čoraz častejšie opakujú
- c. zadržaná voda ochladzuje povrch lokality, čím znižuje produkciu sálavého tepla do atmosféry.

V sociálnej a pracovnej oblasti úvodný projekt priniesol tieto prínosy:

- a. zvýšilo sa povedomie ľudí a komunít o možnostiach prípravy a realizácie preventívnych opatrení pred povodňami a suchom; komunity a obce si odskúšali proaktívny nízkonákladový spôsob prevencie pred povodňami a suchom
- b. zvyšuje sa uvedomelá zodpovednosť komunít za svoje prírodné okolie a svoju bezpečnosť; komunity sú mobilizované k ďalším aktivitám, čím prechádzajú z fázy pasivity do pro-aktívneho prístupu k možným povodňam a k prevencii pred nimi
- c. obce prostredníctvom týchto aktivít prechádzajú do pozície zodpovedného správcu v ochrane svojej krajiny a partnera štátu v oblasti prevencie pred povodňami a suchom; silné a zodpovedné komunity sú základom zdravej sociálnej spoločnosti.

Vytvorili sa dočasné pracovné miesta zodpovedajúce časovo obmedzenej dĺžke realizácie projektu. PRK IMP predpokladá, že trvalé pracovné miesta v oblasti revitalizácie krajiny vzniknú vo fáze komplexnej realizácie programu po uskutočnení systémových opatrení legislatívneho charakteru. Do realizácie opatrení v teréne sa zapojili generácie občanov, odborné firmy, profesionálni pracovníci, ale aj rôzne sociálne skupiny vrátane uchádzačov o zamestnanie, ale aj rómski spoluobčania, ktorí dosahovali výborné pracovné výsledky.

Jedným z výsledkov projektu bolo tiež naštartovanie ucelenejšieho zberu poznatkov a presnejších dát o vplyve plošného zadržiavania dažďovej vody v krajine, o vplyve na lokálne odtokové pomery z krajiny. Štartovacie projekty sa stali aj vzorovými projektmi pre ďalšie obce a subjekty, ktoré majú záujem revitalizovať poškodenú krajinu a riešiť znižovanie rizík sucha a povodňových rizík vlastnej obce. Jedným z významných poznatkov, ktoré priniesol projekt je napríklad záujem poľnohospodárov meniť doteraz zaužívané hospodárske postupy - orať po vrstevnici, ak sa vytvorili v poľnohospodárskej krajine vodorovné krajinné prvky. V mnohých obciach poľnohospodári začínajú uvažovať o spolupráci s obcami pri budovaní zasakávacích pásov na lúkach nad obcou, zmene orby, obnove starých ciest a medzí.

Pred realizáciou opatrení obce získali potrebné súhlasy majiteľov alebo správcov pozemkov na realizáciu opatrení. Komunikovali s príslušnými úradmi miestnej štátnej správy a správcami drobných vodných tokov. Vo väčšine prípadov bola spolupráca s dotknutými úradmi a inštitúciami dobrá. Skúsenosti z prípravy a realizácie týchto revitalizačných opatrení poukázali na to, že umiestňovanie v území (územným rozhodnutím) a odsúhlasovanie tohto typu opatrení je v príslušných predpisoch nedostatočne upravené. Právne normy a povoloňovacia činnosť úradov je nastavená skôr na posudzovanie a schvaľovanie opatrení, ktoré menia výrazne prostredie (urbanizácia, technická a dopravná infraštruktúra) alebo napr. zabezpečujú ochranu prírody alebo pôdy pred jej poškodzovaním. **Prípravu a vykonávanie plošných revitalizačných opatrení v území naše právne normy neriešia dostatočne jednoducho a jednoznačne.** V prípade týchto štartovacích projektov pripravené a zrealizované drobné revitalizačné opatrenia nevyžadovali zvyčajne zložitý povoloňovací proces, ale aj napriek tomu sa ukázalo, že je potrebné tento proces štandardizovať a metodicky usmerniť. **Ako najvhodnejší postup pre prerokovanie projektov a zámerov vodozádržných a revitalizačných opatrení s dotknutými orgánmi sa ukazuje proces vydania rozhodnutia o využití územia, ktorý je upravený v § 39b stavebného zákona.** Vychádza sa pritom z kompetencií stavebného úradu a funkcie územného plánu, ktorý predstavuje najkomplexnejší územno-plánovací dokument, ktorý má prirodzene zahŕňať opatrenia na ochranu územia pred povodňami a prevencie pred povodňami s rozdelením úloh

a zodpovednosti dotknutých strán, rozhodujúcich partnerov a vlastníkov nehnuteľností v danom území. V procese vydania rozhodnutia o využití územia sa preveria súhlasy vlastníkov dotknutých pozemkov a zosúladia stanoviská a požiadavky ďalších orgánov a inštitúcií (správca drobného vodného toku, obvodný úrad životného prostredia, štátna ochrana prírody a pod.).

Podrobnejšie údaje o vyhodnotení štartovacích projektov Realizačného projektu PRK 2010 a charakteristika jednotlivých obcí s kontaktnými údajmi na ich predstaviteľov, názornými fotkami a prehľadom výskytu povodní v ostatných 10 rokoch tvoria prílohy č. 1, č. 2. a č.3.

2. Propagácia štartovacích projektov v médiách a komunikácia s verejnosťou

Jednotlivé štartovacie projekty boli propagované v miestnych médiách, na internetových stránkach obcí, osadené boli informačné tabule v miestach realizácie projektov a tiež veľkoplošné tabule o projekte. Informácie o projekte boli uverejňované prostredníctvom mediálnych prostriedkov nielen v obciach, ale aj v denníkoch ako Korzár, SME a v ďalších regionálnych denníkoch a obecných spravodajcoch, reportáže o prácach na štartovacích projektoch pravidelne prinášala tiež TASR i verejnoprávna televízia STV, MARKÍZA a TA3. Viaceré obce vhodným spôsobom informovali svojich obyvateľov o realizovaných opatreniach a prezentovali im stav krajiny a povodňových rizík pred a po realizácii revitalizačných opatrení. Splnomocnenec uskutočnil v prípravnej fáze pre obce dve spoločné pracovné stretnutia a jedno spoločné školenie zástupcov obcí a ich koordinátorov. Počas implementácie projektov bola zabezpečená priebežná kontrola postupu realizácie projektov priamo na mieste, alebo prostredníctvom priebežných konzultácií a komunikácie.

3. Informácia o odbornej odozve realizačného projektu PRK 2010

Realizačný projekt Programu revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí Slovenskej republiky pre rok 2010 sa stal predmetom záujmu odbornej verejnosti a to nielen v oblasti hydrologie, pedológie a lesa, ale aj v oblasti sociológie, psychológie, zamestnanosti, obnoviteľných zdrojov energie či zmien klímy. *Monitorovanie dopadov opatrení* na ekosystémy krajiny, znižovanie rizík sucha a povodňových rizík a na znižovanie erózie pôdy vytvára priestor pre odbornú spoluprácu a zapojenie rôznych výskumných, rezortných a akademických inštitúcií vrátane inštitúcií ktoré gesturujú čiastkové monitorovacie systémy v oblasti životného prostredia. Potrebné sú pozorovania rôznych veličín v rôznych častiach roku, a preto bude monitoring prebiehať dlhodobejšie. Pre spresnenie meraní bude vhodné pre niektoré ucelené úseky revitalizovaných území osadiť samostatné meracie zariadenia (trvalé, dočasné alebo mobilné), aby bolo možné získať presnejšie údaje a meranie. Môže tak ísť o zahustenie meracích staníc v niektorých oblastiach, pretože čiastkové monitorovacie systémy v oblasti životného prostredia nemusia mať vždy potrebnú hustotu alebo zabezpečiť potrebné meracie zariadenie v danom území. Spolahlivé nadviazanie spolupráce a súčinnosti medzi spomínanými subjektmi je preto dlhodobým cieľom programu v oblasti komplexného, interdisciplinárneho prístupu k revitalizácii krajiny a nadrezortného prístupu. Sledovanie účinnosti a dlhodobých dosahov zrealizovaných opatrení tak bude priebežne monitorované počas zabezpečovania údržby opatrení priamo v teréne jednak zo strany obcí, ako aj odborných inštitúcií a odbornej verejnosti.

4. Udržateľnosť zrealizovaných opatrení a pokračovanie aktivít v obciach

Prijímatelia v súlade so zmluvou o poskytnutí dotácie z rozpočtovej rezervy predsedníčky vlády SR garantujú udržateľnosť projektu, prostredníctvom údržby jednotlivých vodozádržných objektov po dobu 20 rokov od ich dokončenia vždy v takom rozsahu, aby predmetné revitalizačné opatrenia boli funkčné a plnili svoj účel. Údržba bude financovaná

z vlastných zdrojov prijímateľov – obcí a spolupracujúcich subjektov. Náklady na údržbu opatrení sa dajú znížiť z dôvodu lokálneho zabezpečovania ich údržby. Výhodou a prínosom týchto revitalizačných opatrení je to, že sa budujú najmä z miestneho prírodného materiálu, ktorý nepredstavuje žiadnu záťaž pre životné prostredie a krajinu a nevyžaduje žiadne ďalšie náklady na ich sanáciu a likvidáciu, a len nízke náklady na prepravu. Opatrenia sa stanú buď súčasťou stabilizovaného prostredia krajiny, alebo budú udržiavané, kontrolované a servisované podľa svojej funkcie a charakteru. Ich prípadné opravy sú nenáročné. Systém realizácie týchto opatrení sa má správne začínať od horných častí povodí a svahov smerom dole, pokračovať správnym obhospodarovaním horských, lesných a následne poľnohospodárskych pozemkov a následne intravilánov miest a obcí vrátane realizácie vhodných úprav a údržby korýt drobných vodných tokov s dôrazom na ich revitalizáciu. Na štartovacie projekty chcú obce nadviazať pokračovaním v prácach zameraných na revitalizáciu krajinných štruktúr v rámci ďalších realizačných projektov alebo samostatne. Vláda na svojom rokovaní 9. marca 2011 schválila prvý realizačný projekt PRK IMP pre rok 2011, ktorého prostredníctvom sa má vytvoriť približne 6 miliónov m³ vodozádržných systémov v krajine, prioritne v najviac problémových regiónoch horných častí povodí, pričom 7 obcí z realizačného projektu PRK 2010 bolo zaradených do tohto prvého realizačného projektu.

5. Zhrnutie hlavných výstupov a záver

Medzi najväčšie prínosy a poznatky z realizácie realizačného projektu patria:

- odskúšala sa a overila celá škála revitalizačných opatrení, postupov a technológií
- preverili sa pracovné postupy, vhodnosť uplatnenia jednotlivých druhov opatrení
- pracovné tímy boli dobre zorganizované, vybavené a metodicky usmernené
- obce vedia práce zorganizovať veľmi efektívne, do prác boli zapojení aj nezamestnaní
- výsledky prác sú merateľné, ich údržba je zabezpečená minimálne na 20 rokov
- vo všetkých zapojených obciach bol preškolený tím robotníkov, majstrov a koordinátorov
- do prác boli zapojení koordinátori projektov: - inžinieri, projektanti a odborné firmy
- pracovníci získali nové pracovné zručnosti, zapojili sa dobre aj rómski spoluobčania
- financovanie bolo prehľadné a transparentné, projekty riadne zúčtované a skontrolované
- vynaložené prostriedky boli použité veľmi efektívne s množstvom synergických efektov
- modelovosť a príklad pre iné obce, lokality, vlastníkov a správcov pôdneho fondu
- naštartovanie zmeny prístupu a myslenia vo vzťahu ku krajine, ochrane vody a pôdy
- potvrdila sa správnosť nastavenia projektov, opatrenia začali obciam konkrétne pomáhať.

Významným výstupom projektu je vybudovaný systém vodozádržných a protieróznych opatrení pre zabezpečenie zníženia rizík povodní a rizík sucha vo vybraných obciach a lokalitách Slovenska. Prínosom jednotlivých projektov bola okrem zadržovania a spomaľovania rýchlosti odtoku vody v území aj ochrana majetku obyvateľov obce, ktorých domy boli v minulosti zaplavované, ochrana poľnohospodárskej pôdy, prístupových ciest, zníženie erózie pôdy a stlmenie privalovej vody. Súčasťou záverečných správ obcí bola aj rozsiahla fotodokumentácia, ktorá zachytáva stav územia pred začatím výstavby a po jej dokončení. Podľa odborných garantov a vyjadrení obcí v rámci vykonaného monitoringu účinnosti a efektov opatrení obce potvrdili ich účinnosť a opodstatnenosť. Vybudované zariadenia predĺžili čas odtoku zrážkovej vody z územia a zabránili vo väčšine prípadov vybreženi miestnych riek a potokov, a preto nedochádzalo k zaplaveniu miestnych komunikácií a domov ako sa to pravidelne opakovalo v posledných rokoch. Na internetových stránkach mnohých obcí, ktoré sa zúčastnili štartovacích projektov sú zverejnené fotogalérie z realizácie prác a funkčnosti vybudovaných opatrení.

Poskytnutá podpora pre realizačný projekt PRK 2010 bola využitá vysoko efektívne, obce získali nové zručnosti pričom v teréne ostávajú opatrenia trvalej hodnoty, ktoré začali plniť svoje funkcie - znižovať erózne procesy, povodňové riziká a riziká sucha na všetkých úsekoch kde sa zrealizovali. Tieto opatrenia predstavujú zároveň prínos pre všetky obce, ktoré sa nachádzajú nižšie v danom povodí. Realizačný projekt pomohol aj v získaní potrebných metodických a riadiacich vedomostí pre vhodné nastavenie prvého realizačného projektu PRK 2011, do ktorého je zapojených v tomto roku 190 obcí. Už v súčasnosti poskytujú tieto obce ďalším obciam zaradeným do prvého realizačného projektu svoje skúsenosti a rady pri realizácii revitalizačných opatrení a budovaní vodozádržných prvkov v krajine. Obce zapojené do Programu revitalizácie krajiny tento rok ukázali, že vedia realizovať finančne úsporné a technologicky účinné opatrenia prevencie pred povodňami v krátkom čase.